

Előfizetési árak:
 Félévesre 10.— forint
 Háromre 5.—
 Negyedévre 2.50
 Egy hónapra 1.—
 Egyes szám 4 kr
 Megjelenik minden-
 nap, vasárnap kivé-
 tével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

**Szerkesztőség és
 kiadóhivatal:**
 Főpiacz, a város
 házzal szemben.
Hirdetések:
 Egy hasábos pott
 soronként 5 krajával
 számítottatnak.

Igazságügyi kérdések.

Debreczen, márczius 17.

Jogpolitikánknak szabadelvű szellemben a modern állam követelményeinek megfelelő kiépítése nagyot halad Erdély Sándor minisztersége alatt. Ő nemcsak híven gondozza, de hathatósan fejleszti is Szilágyi Dezső dus hagyatékát. Eltekintünk most az igazságügy-miniszternek általános és részletes programjától, melyet a költségvetési vita alatt behatóan kifejtett. Nem méltatjuk ez alkalommal azt a tevékenységet, melyben Erdély Sándor jogrendünk egészséges evolúciója érdekében hivatalbalépése óta szakadatlanul buzgólkodik. Itt csak a képviselőház múlt szombati ülésének kapcsán óhajtunk két kérdéshez szólani, melybe az igazságügyér közmegelegedésre világosságot hozott.

Szabadelvű szempontból szinte köszönetet kell, hogy mondjunk Polónyi Gézának, amiért alkalmat adott a kormány kompetens tagjának ennek a meglehetősen kényes és nem csekély jelentőségű igazságpolitikai két ügynek tisztázására. Egyik a királyi kuria ismert döntvényéből folyólag nyert aktualitást, mely döntvény egy konkrét esetben kimondotta a holt kéz birtokszerzését és eladási képességét. Legfelső törvényszékünk e határozata némi nyugtalanságot

keltett a szabadelvűek táborában. Ahogy Pológyi (az ismert „szabadelvű“!) mostan fölmelegítette és újból a képviselőház elé tálalta a dolgot, sokan kíváncsiak lehetnek az igazságügyminiszter válaszára. Erdély Sándor egy pillanatig sem habozott. Nyiltan, őszintén és világosan felelt. A fennálló törvények határozottan kimondják a holtkézi birtok kötött voltát. A kötött birtok már most is 34%-át teszi ki hazai földünknek.

További szaporítását a miniszter politikai és közgazdasági okokból károsnak tartja. Élénk figyelemmel fogja kísélni, vajjon a bírói gyakorlat a törvény betűjét és szellemét veszi e zsinórmértékül, — vagy pedig a kuria-döntvényét, melynek nagyobb súlyt és fontosságot nem kell tulajdonítani, mint a mennyi egy konkrét esetben hozott bírói határozatot megillet. Törvényhozási intézkedés szükségessége ma fenn nem forog. Ime a békéltetés, az okos mérséklet politikája, mely elvű és óvatos, nagyobb szabásu akcióit incidentaliter nem kezd, mely résen áll, de fejjelem meg neki a falnak, sőt a nyitott kaput sem döngeti.

Egy szusz alatt Polónyi többi közt a királyi család tagjainak házassági jogát is szóba hozta. A miniszter ebben a noli me tangere kérdésben sem tért ki a válasz

elől. Sőt kellemesen meg is lepte a házat annak kijelentésével, hogy a királyi ház házasság-jogának szabályozása tárgyában törvényjavaslatot fog a parlament elé terjeszteni, melyben az uralkodó család anyakönyvezése is szabályozást nyerend. A törvényjavaslat már munka alatt is van. Tudva már most, hogy egy ily természetű ügyről szóló javaslat a korona egyenes beleegyezése és az elvi szempontoknak szabatos körülírása nélkül még csak nyers vázlatban sem fogalmazható, hazafias örömmel és meglelégedéssel fogadhatjuk, hogy a korona föl-kent viselője nem zárkózik el a kérdésnek a szabadelvű törvények alapján való végleges rendezésétől. Ez pedig talán több, mint a mennyit még csak egy évvel azelőtt is remélni mertünk volna...

A Bánffy-kabinet célja misz-sziója, sőt mondhatnók, létrejöt-tének indító oka az egyházpoli-tikai pacifikáció, a megnyug-tatás lefelé és — fölfelé. Egy hajszálnyit nem adni fel a sza-badelvű vívmányokból, az elérte-ket híven, lelkiismeretesen konzerválni, de a mellett békéltetőleg hatni a felizgatott kedélyekre — ez a feladat várt az új miniszte-riumra, és ennek a föladatnak Bánffyk a király és a nemzet határozott meglelégedésére meg is felelnek. Ezek a szempontok az

T Á R C Z A.

A magyar nők joga.

Itta és a debreczeni Csokonai-kör 1897. évi márczius 12-iki ülésén felolvasta:

Dr. Bartha Béla.

(Folytatás.)

Azt mondhatjuk, hogy vagy István-nak, vagy István korában a férfiaknak sok bajuk volt az asszonyokkal; igazolja ezt az a körülmény, hogy aránylag számos ezikk szól róluk. Már pedig a jog-szabályok mindenkör a társadalmi szükségleteknek az eredményei. S ha e tétel igaz, már pedig alig megezáfolható, akkor ennek a kornak is volt oka a régi jó időket dicsőíteni, tehát oly betegségben szenvedett, amely Éva anyánk és Adám apánk gonosz esete óta körülbelől állan-dóan tart és így a legenyhébb szóval krónikusnak mondható.

Bizonyára nem ritka eset volt — bocsánat, hogy be kell vallanom — miszerint a férfiak feleségeiktől megszöktek. Mi volt e különben elítélendő eljárás oka, nem tudom, de aligha az azon időbeli asszonyok tulságos szeretetreméltósága. Ennek a szörnyü bűnnek az volt a büntetése, hogy a megszökött felesége mind-

azon vagyonokat birhassa, melyek férje hatalmában voltak, míg a férjét várni kívánja és senki őt házasságra kényszeríteni ne merje. Ha pedig önként férjhez akart menni, ami ily körülmények közt és előzmények után nem mehetett ritkaság számba, akkor illendő ruházatot vehetett magához. Az a férj pedig, ki e házasságot meggátlandó visszajött, a püspök engedélye nélkül más nőt nem vehetett. Amiből egyuttal az a tanulság, hogy ez időben még a házasság a katolikusoknak nem volt felbonthatatlan szentség és Mol-nár János, Zichy Nándor gr. és társai a mostani egyházpolitikai törvényekkel egyetemben, amint látszik, az egyik magyar szent, I. István törvényeit is revideálni óhajtják.

Arról nem is akarok szólni, hogy ha férjes asszony lopott, férje első és másod-izben váltságot fizetett, harmadizben az asszony eladatott. Mert ez esetben minden attól függött, ki volt a vevő?!

Sőt Szent László törvénye szerint (III. 6.) orrát és férjéről kapott vagyonát vesztette, az özvegy pedig félszemét, a tolvaj leány szabadságát. Arról nem szól a krónika, állt-e ez azokról, akik férfiak szívét lopták el, különösen ha a magokét adták érte cserébe.

I. vagy Szent László idejében a katolikus papok még házasodhattak;

csak másodsor nem s a ki ezt tette, felesége tőle elválasztatott, a netalán még élő szülőknek visszaadatott s újra férjhez mehetett (I. r. I.) Egyuttal ekkor tiltatott el először, hogy a zsidók keresztyén feleséget vegyenek, de az nem, hogy a keresztyén férfiak zsidó leányt vehessenek feleségül, különben pedig Kálmán király (I. 48.) azt rendeli, hogy az izraelita, tehát a nem keresztyén leányok, saját hitbelijeikhez nem mehetnek férjhez, csakis keresztyénekhez. Épp oly barbár erőszak, mint az, hogy eddig nem keresztyén leányok keresztyénhez férjhez nem mehettek.

Sajnos, vannak különösen Kálmán törvényeiben (pl. II. 12.) oly részek, melyeket itt én még csak fel sem említhetek.

Az ezutáni királyok kevés gondot fordítottak a nőkre, mindössze Zsigmond tett meg annyit, hogy megengedte az országnagyoknak, nemeseknek, nagyobb világi személyeknek, hogy midőn hadba mennek, feleségük mellett udvarmester maradhasson (V. 5.) „Hony soit qui mal'y pense“.

Ezek a dolgok ma már inkább kuriózumoknak látszanak, holott abban az időben nagy jelentőségük volt. E törvényekből és a történelmi hagyományokból vagyunk képesek a következőket megállapítani, mik csakugyan igazolják, hogy

érintett kényes ügyek tisztázása körül is vezérelték a kormányt. A szép sikerhez minden józan hazafi őszintén szerencsét kívánhat!

Politikai hir.

A bankszabadalom ügye.

A bankszabadalom meghosszabbításának kérdésével foglalkozott az osztrák-magyar bank főtanácsának tegnapi ülése. Bécsből telegrafálják, hogy a tanács a szabadalom meghosszabbítására vonatkozó összes javaslatokat az egyes részletek fölött már korábban megejtett szavazás alapján összességükben elfogadta s a két miniszteriumhoz intézendő azonos jegyzőkeket is jóváhagyta. Az üzleti jelentés meghalgtatása után a főtanács állandó bizottságaiban megüresedett helyekre nézve a választásokra való jelöléseket állapították meg. Meyer Rudolfot, a kinek szabályszerű működési ideje lejárt, a bécsi igazgatóság tagjává újra jelölték. Gold Zsigmondnak az utolsó közgyűlés alkalmából megüresedett helyére Fischl P. Károlyt, a budapesti igazgatóság tagjává, végül a jelzőlohitel-osztály bizalmi férfiját Abrahamovics Dávid lovagot, Olexow Pniewosz Ede lovagot és Bohus Zsigmond bárót jelölték. A főtanács elvetette a két kormányt az azt a követelését, hogy a vezértitkár és a főhivatalnokok kinevezésével szemben vétőjogot gyakorolhasson. A két kormány nem ragaszkodik ehhez a követeléshez.

Külföld.

Az osztrák választások.

Tegnap ismét néhány meglepetés érte Ausztriát. Az első az volt, hogy Grácban a szociáldemokrata jelölt győzött az ötödik kuriában megejtett pótválasztásnál. Karinthiában a szlovének ragadtak el a németektől egy mandátumot, a német néppárt azonban vigaszt találhat abban, hogy a spital-czermajori kerületet, melyet a klerikálisok bírtak a reichsrath mult ülészakájában, most saját pártjuknak

szerezték meg. Morvaországban is érdekes eredménye volt a választásnak. A eseh jelölt megbukott és helyette Prazak báró, volt miniszter fiát választották meg. A német haladópartiak három mandátumot vesztek. A német néppárt Sziléziában is gyarapodott, a hol az eddig konzervatív mandátum ennek a pártnak jutott. Salzburg és Felső-Ausztria kizárólag klerikálisokat választottak. Krajna pedig szlovéneket. A bukovinai nagybirtokosok újra megválasztották eddigi képviselőiket. Alsó-Ausztriában a keresztény-szociális párt teljes diadalt aratott.

A képviselőház ülése.

Budapest, márcz. 16.

A képviselőház mai ülésében folytatta az igazságügyi tárca részleteinek megvitatását. A törvényszékek tételénél *Eblónyi Géza*, a telekkönyveknél pedig *Bátkay László* szólottak, akiknek *Erdély Sándor* igazságügyminiszter adta meg a kellő felvilágosításokat.

A kondifikációk tételénél *Emmer Kornél* válaszolt azokra a megjegyzésekre, melyeket az általános vitában mondott beszédére tettek volt s hangsúlyozta, hogy ő kizárólag tudományos szempontokat hangoztatott beszédében s tudományos kérdésekben a véleménykülönbséget egészen másképen mérlegeli, mint egyéb kérdésekben.

Plósz Sándor államtitkár nyomban válaszolt Emmernek, kijelentve, hogy ő Emmerrel nem személyes, hanem tárgyi tekintetből vitatkozott, s ha élesebb polemikába bocsájtkozott, annak kizárólagos oka az, hogy Emmer argumentumok helyett jelszavakkal küzdött ellene, és germanizálással, doktrinárizmussal vádolta.

Az élénk helyesléssel fogadott beszéd alatt *Szilágyi Dezső* helyét az elnöki emelvényen *Láng Lajos* foglalta el. A következő szónok *György Elek* volt, a ki reflektált arra, a mit *Erdély Sándor* igazságügy-miniszter mondott minap szavaival szemben. Beszéde után az elnök a tárgyalás folytatását holnapra halasztotta s miután még *Laskács László* pénzügyminiszter betértesztette a szentpétervári osztrák-magyar nagykövetség elhelyezési költségeiről szóló jelentését, az ülést véget ért.

Kell-e polgári iskola Szoboszlón vagy nem?

Szoboszló, márczius 17.

Annak idején részletesen ismertette lapunk ama mozgalmat, mely a szoboszlói községi polgári iskola államosítása ügyében megindult, a mely mozgalom tudvalevőleg Szoboszló egyik vitális ügyét akarja megoldásra juttatni s amely mozgalomnak megyei főispánunk gróf *Dégenfeld József* ur is hathatós szószólója és támogatója volt és az is a jelenben *Eltös K. Lajos* kir. tanfelügyelő s a megyei közigazgatási bizottsággal együtt.

Már akkor rámutattunk ama félreismertetlen körülményre, amely e közérdeket képviselő, a közoktatást oly hiven előmozdító intézmény ellen a multban és a jelenben egyik legközlebbi alkalommal is, mikor a Budapestre felmenő deputáció utiköltségéről volt szó, akeziába lépett, a mely egyesek részéről jövő akeziának főcélja a polgári iskolát — ha már megsemmisíteni nem lehet — olyan irányban és színben feltüntetni a nagy közönség előtt, mintha arra épen semmi szükség sem volna, vagy hogy annak fentartása nem érdemli amaz áldozatot, melyet Hajdu-Szoboszló város közönsége évről-évre reákölt.

A polgári iskolák felállításáról szóló Trefort-féle törvény, mely egyszersmint a felső népiskolákról is intézkedik, tudvalevőleg akként szól, hogy ahol a lakosság az 5000-et meghaladja, ilyeneket mindenképp felállítani. Ez a törvény sok helyen végre lett hajtva, de még több helyen a közigazgatási hatóság szemel hunyt a törvény világos rendelkezésével szemben s így mai napig sines a megvalósítás stádiumában.

Hajdu-Szoboszlón volt e törvényt megelőző időkben egy az ev. ref. egyház által fentartott 2—4 osztályu gymnásium, a mely a már rég eltemetett diószegi,

ha egyben — alárendeltségben is volt a a magyarnő kénytelen élni, de azért más szempontból ismét egyenrangú élettársnak tekintették s női méltóságának megfelelő tiszteletben tartották elődeink.

Jellemeztük tehát röviden azt a jogi s társadalmi állást, melyet a magyar nő az Árpád-házi királyok korának kezdetén elfoglalt.

Mindenek előtt teljes jogalanynak tekintették, birt a személyiség jogával épp úgy, mint a férfi, nem úgy, mint a keleti népeknél, hol a nő rabszolga, adásvétel tárgya. Ebben a tekintetben hazánk női nem álltak hátrább, mint Európa más keresztény országainak asszonyai s leányai s a férjhez nem ment nőknek gyámsága is inkább a kor szelleme szerint az ő érdekükben alkotott intézmény volt.

A férjhez ment nő pedig már ekkor is férje nevét, rangját, társadalmi állását nyerte s mert különbség van a nemesek és nemnemesek osztályai közt, természetesen más volt a szolga — és jobbágy, a polgárnő, a köz és több nemesnő sorsa s viszonyainak jogi szabályozása is. És ez a különbség fennmaradt egész 1848-ig sőt elég csodálatosnak fog látszani t. halgatóim nem jogász rész előtt, — de azért igaz, hogy e téren a különbségek még mai napig is állanak a nemes és nem nemes asszonyok közt, de csak a

házasági vagyoni jog témán. Erről majd később fogok megemlékezni.

Szó se volt nálunk ama kegyetlen szigorról, a mit az annyira dicsőített római népnél és jogában feltalálunk, hogy a manus mellett férjhez ment nőnek, vagyis a ki férjehatalma, keze alá jutott, mondom az ily nőnek férje feltétlen urává is lett, ki mellett nemcsak külön vagyoni jogi képesség nem illette s a mit szerzett, azt a férjnek szerezte, hanem a ki még élete és halála fölött is rendelkezett.

Nálunk a férji hatalom már e korban oda szelidült, sőt bizonyára a vezérek idejében is, hogy a család feje a férfi volt, kinek neje, gyermekei, cselédei engedelmességgel tartoztak, de a háztartás vezetése, a gyermekek nevelése, a családi élet belső vitele a nő feladatát képezte, kit éppen ezért nevezett ura feleségének, fele segítségének. Láttuk, hogy a feleséggylkost büntették és pedig az akkori viszonyok és felfogás szerint szigoruan. Sőt a ki feleségét hűtlenül elhagyta, tőle megszökött, azt is érzékeny büntetés sújtotta, mert vagyona mindaddig az elhagyott asszonyt illette, míg újra férjhez nem ment. (I. István II: 28.) Csak a hűtlen asszony számára nem volt irgalom, az ilyet a férj megölhette s tettről csak Istennek számolt. (I. László I. 13.) *Dumas* fiát tehát csak a régi magyar

törvényeket elevenítette fel, nagy port fölvert elméletével: „Tue la femme“, „öld meg az asszonyt.“ Hanem arról is gondoskodtak, hogy a férj a jogával vissza ne élhessen, mert ha a nő rokonai bebizonyították, hogy a férje még előbb megvetette, vele rosszul bánt, akkor a körülmények szerint büntették.

A magyar nő, mint mondtam, már e korban vagyoni jogképes volt, nemcsak ingó, hanem ingatlan vagyona is lehetett, holott a germán népek joga az asszonyt a családi és hűbéri ingatlanokból teljesen kizárta, az akkori szláv népek házközöségei pedig egyébben sem részesítették, míg leány volt, mint tartásban, ruházatban, férjhez menetele esetén szűken kiszabott hozományban. Ellenben a magyar nő, férjétől életében is ajándékba kaphatta annak javait, a hűtlen elhagyó házastelkét haszon élvezhette sőt világosan láttuk, hogy már ekkor megkezdődött az özvegyi jog is, mely azóta mindig fennáll, s a magyar asszony anyagi jövődjének egyik legfőbb biztosítója.

II. *András* aranybullájának 4. cikke megerősítette a nemeseknek, kiket akkor királyi szolgálattevőknek neveztek, szabad végrendekezési jogát, aminek főhasznát természetesen a feleség és a leánygyermek vették. Különben is itt találjuk az első intézkedést a leánynevedről, melyről mindjárt szólani fogok.

derecskei, makói stb. hajdani ev. ref. gymnasiumokhoz volt hasonló mindenkiben, partikuláris jelleggel, primitív felszerelésekkel. Ezen tanintézetben egy tanár két osztályt vezetett s eltekintve az alig-alig fenttartható állapotokról, nem ritkán kiváló emberek is kerültek ki falai közül.

A 70-es években a legelső közt volt a szoboszlói ev. ref. gymnasium, mely *polgári iskolával egybekötött gymnasium* címet vett föl. Ilyen lett a többek között a makói, nagy-szalontai és szentesi gymnasium is. Részint a középiskolákról alkotott 1884-évi törvény, részint pedig a fentartó testületek elégtelen anyagi ereje megszüntette nem sokára a külörben is abnormisnak látszó viszonyt, a mikor is választani kellett két határozott irány közül, hogy melyik maradjon meg? Többé tehát gymnasiumot, mely polgári iskolával legyen összekötve, nem látunk. Szentes megmaradt a gymnasium mellett, Makón polgári iskolát állítottak, Nagy-Szalontán gymnasium maradt, Szoboszlón pedig átalakult polgári iskolává. Mindenik helyen községi jelleggel, mert az illető városok viselik azoknak fentartási költségeit.

A hajdu-szoboszlói egykori gymnasium működése legutóbbi éveiben, részint felszeretlensége, részint tanerők hiányában nem felelhet meg a kor kívánalmainak. Növendékeinek száma nem ritkán csak 30 körül mozgott, az ugynevezett *partikula* intézmény pedig határozott hátrányára volt. Ezen jótéteményt élvező tanulók ugyanis templomi és temetési szolgálatok végzésére voltak kötelezve. Az 1884-dik év végleges fordulatot jelentett ez intézet további sorsára. Az ev. ref. egyház a fentartás költségeit nem fedezhetvén, véglegesen átalakult polgári iskolává ama helyiségben, amely szűk és használhatatlan voltánál fogva a gymnasiumnak is oly sok időig volt lakása.

Átvette Hajdu-Szoboszló város közönsége községi kezelésbe. Sajnos azonban, hogy az egy évtizedet meghaladó időszak alatt, az intézet, habár belsőleg a szellemikben, rendtartásban, növendékeinek képzettségében, a növendékek számának örvendetes mérvben történt gyarapodásában, (mai napon 101 tanulója van) tanítóinak törvényszerű képzésében és ügybuzgóságában szemlátomást, hogy úgy mondjuk: folyvást emelkedett, addig a partikula intézmény eltörlésétől eltekintve, külsőképen semmi haladást föl nem mutathat. Czélszerűtlen épületben, felszeretlennül, azt mondhatni minden korszerű segédeszközök nélkül nyomorog. Ezek az állapotok érlelték meg az intézet irányítását vezető iskolaszék tagjainál, hogy a létező bajokon bármi lehető módon már a legközelebbi jövőben segíteni kell.

Itt ismét sajnós körülményül kell fölemlítenem a város közönségének szűkeblűségét némely az intézetet érdeklő intézkedések halogatása vagy éppen merev elutasítása miatt. Félő, hogy majd akkor, midőn elérkezik a eszelekvés ideje, ez ismét beáll s akkor a fejlődés újra akadályra talál.

A községi polgári iskolai szék midőn az intézet reorganizációját komoly czélul maga elé kitűzte, tisztában volt azzal, hogy melyik irányzat volna alkalmasabb, a gymnasium-e, vagy a polgári iskola fentartása?

Körülottnünk mindenfelé a közelben régi, jóhírnevű ilyenemű tanintézetek virágzanak. Eltekintve a szintén velünk egy megyében eső Nánástól és Böszörménytől, amely városok közlekedés tekintetében Szoboszlóhoz képest némileg hátrányban vannak, itt van közvetlen szomszédunkban *Debreczen* két gymnasiummal s főreális iskolájával. Nem messze esik tőlünk *Karczag* s a mintaszerű *kisujszállási* gymnasium. De nem így vagyunk a polgári iskolákkal.

A legközelebbi polgári iskola hozzánk délkeletről Nagy-Várad, északkeletről Szatmár-Németi, északról Sátoralja-Ujlhely, nyugatról Czegléd, délről pedig Békésgyula. Szoboszló ezekhez oly messze esik, hogy minden körülmény szerint fel kellett állítani és fönn kell tartani itt a polgári iskolát.

Másrészt azonban azt is tekintetbe kellett venni, hogy egy négy osztályú gymnasium fentartása — amely a kimutatott viszonyok szerint életképességgel alig bírhatna, — többé kerülne mint egy teljes hat osztályú polgári iskola szükséglete. A középiskolai tanárok fizetése ha községi, vagy állami, nem maradhat alul (a lakbérrel együtt) 1400 frton, a törvény szerint ilyen tanár kellene a gymnasiumhoz, mely négy osztályú, 5, a mi 7000 frt kiadást igényelne, ezenkívül igazgatói tiszteletdíj, szolgálata, fűtés, világítás, szer-tárak gyarapítása ismét 1000—1200 frtnyi kiadást vonnának maguk után. Míg egy teljes 6 vagy mint kontempláltatik, 7 osztályú polgári teljes fentartása 7—8 tanerővel sem kerülne 8000 frtnál több költségbe s e mellett a helyi specziális viszonyokra is jótékonyabb hatást gyakorolna egy nem esonka intézmény, amely hivatás-szerű életpályákra képesítene tanulóinkat.

Ennyit a dolog érdekében. A mit néhány ember ez intézet ellen ír és tesz nem lehet egyéb üres semmittevésnél. A jó portékának nem kell czégér. A gymnasiumi oktatás jóságáról is meg van győződve minden művelt ember, de nem lehet tagadni azt sem, hogy egyes vidékek érdekeinek tökéletesen megfelelő intézmény a polgári iskola is.

Ugy gondoltam, hogy nem vétek a gymnasiumi oktatás hívei ellen, ha kimutatom, hogy ily tömeges sok ilyenemű intézmény között egy korszerűen berendezett és felszerelt, kellő tanerőkkel működő polgári iskola csak a közönség előnyére szolgál.

Paedagogus.

Ilyen volt a magyar nő jogi állása az Árpád-házi királyok törvényei szerint s maradt nagyban és egészben egész a nagynevű *Verbőczyig*, aki aztán „*Hármas könyv*” című munkájában a korábban érvényes magyar szokásos jogot összefoglalván, a nőkre vonatkozólag is számos jogszabályt vesz föl.

Csak egy tekintetben rosszabbodik I., vagy *Nagy Lajos* idejétől kezdve a magyar nő helyzete: *vagyonjogi* tekintetben, mert Nagy Lajos király behozta a *ösiséget*, vagyis azt a jogelvet, hogy a család örökösét *vagyonát* lehetőleg nem szabad elidegeníteni, ettől az időtől kezdve tehát mind erősebbé válik az a törekvés, hogy az idegen családokba férjhez menő nők mennél kevesebbet vigyenek magukkal a család ingatlan vagyonából.

Még hátrányosabban hatott egy más intézménynek, t. i. az *adományi rendszernek*, a *donációnak* kifejlődése.

Hogy miben állott ez, azt nem lesz nehéz a nem-jogász hallgatókkal sem megértetnem. A középkorban kevés volt a pénz, a földterülethez képest kevés az ember; a népvándorlás, hódítás és államalakulás idejéből pedig hol az uralkodónak, hol az országnak temérdek földje volt, különben is ez időben még a jószág-elkobzások is ugyanesak divatoztak. A harosi vitézséget, a fejedelemhez való hűséget, a polgári erényeket nem tudta más-

sal jutalmazni az uralkodó, mint *ingatlan birtokok adományozásával* s ha ily adományt, vagy latinosa néven donációt oly embernek adott, aki addig nem volt nemes, ezental nemessé vált. Hát az ilyen adományos birtokok örökléséből a szerző leánymaradékai gyakran kizárattak. E kizárást *Verbőczy* (Tr. I. 18. c.) a következőleg indokolja: „Ha pedig kérdenék, hogy a szolgálattal szerzett birtokok miért nem illetik a nő ágat? Feleld: azért, mivel a Magyarország az alávetett részekkel egyetemben (t. i. a ma oly büszke Horvátországot és Szlavóniát nevezték akkor így) egészen ellenségek közé és torkába van helyezve, mindenkor karddal és téggyerrel oltalmaztatik és védekezik; a birtokokat őseink is rendesen katonai szolgálattal és vérontással szerezték s most is úgy szokták szerezni. Nők pedig és leányok téggyerrel katonáskodni és az ellenséggel harezolni nem szoktak, nem is tudnak s ez okból nem illetik a (adományi) birtokok a nőágot.” Ugy közbevetőleg legyen mondva, *Verbőczy* itt csak a téggyerrel való viaskodásra tartja kép-teleneznek a nőket, amit dicső asszonyaink, lányaink, ha a haza komoly veszélyben forgott, annyiszor megezáfoltak pl. az egri nők, *Rozgonyi* Cziczelle és mások s nem egy a 48-iki szabadságharczban. De a régi nagy jogtudós is jól tudta azt, hogy másféle viadalokban, ahol a női

báj, a női szó, a női szív a téggyer, bizony rendesen azok a katonai erényekkel, bátorságokkal és vitézségekkel dicsékvő férfiak maradnak a legyőzöttek, ha nem is vesztesek.

Igy jött létre a fi- és leány-ág között az adományi javakban való örökö-södést illetőleg az *egyenlőtlenség*; az oly jószágot, melyben csak a fiutódok örökösödhetnek, *fiáság* az oly javakat, melyekben a leányág is örökösödhetett, *mindkét ágra* szöllő javaknak nevezték. Aki az ily jószágot először megszerezte, az ugyan leánymaradékait is szabadon részesíthette benne, de a fiág kihaltával mégis visszazárt az a királyra, a szent koronára, még ha leánymaradékok voltak is életben. A tisztán fiágot illető ingatlan jószágokból a leányok csak egy negyedrészt kaptak, melyet azért leánynegyednek (quartalócia) nevezték, csak hogy ezt sem természetben, hanem csak készpénzben kapták és csupán egyszer, amely jószágtól már egyszer kifizették, többször nem kívánhatták. Csak hogy nem a jószág igazi értéke volt e negyeresz megállapításánál az irányadó, hanem ugynevezett *kösbecsűje* (Tr. 133. és 134. c. 2. §.) amely szerint egy népes jobágytelek 4 forintra, egy vár 400 frtra becsültetett, egy szép ökr 4 frt és így tovább.

(Vége köv.)

A jog- és pénzügyi bizottság ülése.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, márcz. 17.

A jog- és pénzügyi bizottság tegnap néhány sürgős természetű ügyet tárgyalt. A legnevezetesebb tárgya Heves vármegye ismeretes felirata volt, a melyet a kvóta felemelése ellen intézett az országgyűléshez. A bizottság hasonló szellemű felirattal javasolja támogatni Hevesvármegye feliratát.

Az ülésen jelen voltak: Vecsey Imre tanácsnok elnökle alatt Ábrahám László, Márk Endre, Miskolczy Jenő, Zádor Lajos, Nemes Kálmán, Komlóssy Dezső, Kornhoffer József, Koszorus Lajos dr. Kemény Mór, Koncz Elek, Márton Imre, Bechert Manó, Nagy Ferencz, Szabó József, Szántó Győző, Stahl Géza, Magos György, Varga Károly jegyző.

Az ülés lefolyása a következő volt:

Adomány a Mátyás szoborra.

Elnök üdvözlővén a bizottságot, a jegyzőkönyv hitelesítésére két tagot kijelölték. Ezután felolvasták Kolozsvár város kérés levelét az ott felállítandó Mátyás szobor javára segélyadásért. A bizottság tekintettel arra, hogy ezen szobor a magyar történelem egyik legkimagaslóbb alakját örökíti meg s minthogy a költségekből még jelentékeny összeg hiányzik, száz forint újabb adomány megszavazását javasolja.

A korecsmai szabályrendelet módosítása.

A korecsmákról, sörházakról és pálinkamérésekről alkotott szabályrendeletet a belügyminiszter a 8. és 11. szakaszok módosítása végett visszaküldötte. A miniszter ugyanis nem tartja elfogadhatónak a szabályrendeletnek a régi jó erkölcsök megóvására készült azon rendelkezését, hogy a korecsmákban pinczér leányok egyáltalán nem alkalmazhatók; éretnyes magaviseletű felszolgáló leányokat azonban megenged a miniszteri leirat.

A bizottság a kívánt módosítást javasolja.

A kvóta emelése ellen.

Ezután Heves és Fejér vármegyéknek az országgyűlés képviselő és főrendiházához a kvóta felemelése ellen intézett feliratát tárgyalták, melyre nézve a bizottság azt javasolja, hogy az hasonló szellemű felirattal pártoltassék.

A házi pénztár és számvévőség ellenőrzése.

Az új szervezeti szabályzat szerint a házi pénztár és számvévőség ellenőrzését külön bizottság gyakorolja. A tanács tehát felhívta a jog- és pénzügyi bizottságot, hogy ezen bizottság megalakítására nézve adjon véleményt. A bizottság *Kornhoffer Józsefet*, az osztrák magyar bank helybeli fiók intézetének főnökét, *Koncz Eleket*, a Magyar Ált. Biztosító társaság debreczeni főügynökségének titkárát és *Komlóssy Dezsőt* ajánlja.

A debreczeni siket-néma intézet.

Roboz József a váci siket-néma intézet igazgatója, miniszteri biztos az iránt kereste meg Debreczen városát, hogy a Debreczenben felállítandó tervezet siket-néma intézet részére épületet adjon a város és vállalja el az összes dologi kiadásokat. A bizottság méltányolja a humánus intézet feladatát s szívesen átenged e célra egyet a város telkeiből; de egyéb áldozatot a jelenlegi viszonyok között nem hozhat meg a város.

A Kisuj-utca rendezése.

A főszámvévő megbízatás következtében bemutatja a Kisuj-utca rendezésének költségvetését. A bizottság a jelentést visszaadta azon felhívással, hogy a pénzügyi szempontok tekintetbe vételével mielőbb érdemleges javaslatot készítsen.

Negyvennyolcas tűzerek segélyezése.

Fonó Mihály és Sarkadi Lajos, akik 1848—49-ben annak a kis tűzér csapatnak voltak tagjai, amelyet Debreczen város a saját költségén szerelt fel és küldött a megtámadott haza védelmére, segélyért folyamodtak a városhoz. A bizottság megszívlelte a nagy idők elaggott, szegény, munkaképtelen tanuinak esdeklő szavát s részökre 1897. ápr. 1-től kezdve minden további következtetés nélkül évi 63 frt segélyt javasol megszavaztatni. Ez összeg az idén a rendkívüli költségvetést terhelné, jövőre pedig beillesztendő a rendes budgetbe.

A vármegyék dotációjára.

Vas- és Szabolcs vármegyék a törvényhatósági tisztviselők fizetésének rendezése és a vármegyék dotációjának megfelelő emelése iránt felirtak az országgyűléshez és a belügyminiszterhez s feliratukat pártolás végett Debreczennek is megküldötték. A bizottság hasonló szellemű feliratot javasol.

Egyéb ügyek.

A bizottság Kovács Lajos adópénztári tisztet saját kérelmére 350 frt évi járulékkal nyugdíjaztatni, Lengyel József adóhivatali díjnokot havi 5 frt kegydíjban részesíttetni javasolja. Leitner Gergely b.-ujvárosi származású tanybirtokos okleveles polgár kíván lenni. A bizottság 160 frt díj lefizetése mellett a polgárosítást ajánlja.

NAPI HIREK.

— **A városi közgyűlés tárgyai.** A városi tanács ma jött először össze teljes ülésén gróf *Dégenfeld József* főispán elnökle alatt, hogy a márczius 24-dikére kitűzött rendes közgyűlés tárgyait előkészítse. Ma kevésbé fontos ügyeket látott el javaslattal. Az érdekesebb dolgok a szombati teljes tanácsülésen kerülnek elő. A mai ülés a következő ügyekre nézve határozott:

A *hajdu-sámsoni* ev. ref. egyház kérelmére új templom építéshez százezer régi téglavetőbéli téglát ajándékozását javasolja, tekintettel azon viszonyra is, melyben a város mint a sámsoni határon legnagyobb birtokos áll a sámsoniakkal. A *martinkai* ev. ref. szegény leányegyház tanítói lakást és iskolát akar építeni. *Dávidházy János* esperes Debreczen város segítségét kéri már csak azért is, mert a martinkai iskolába a szomszédos Nagy-Cseréről sok debreczeni ember gyermeke jár. — A tanács mielőtt közgyűlésbe vinné a kérvényt, ismerni kívánja az építkezés költségvetését. Tehát ezt bekéri a martinkaiaktól s ahhoz képest hajlandó téglával és fával előmozdítani a jó szándékot. Az 1896. évi állategészségügyi jelentést tudomásvétel és fölterjesztés végett bemutatják a közgyűlésnek. A *debreczeni szőlőtelepítő szövetséget* a településére való áthelyezését megengedtetni kéri, a mibe az érdekelt birtokosok a megtartott előzetes tárgyaláson már beleegyeztek. A szövetséget kész a településen levő ut kiszélesítéséhez szükséges területet cserében a beszüntetendő utért átengedni. A tanács az ut áthelyezést javasolja. Ellenben *Szathmáry János* belső

állatorvos azon kérelmét, hogy a most szervezett második belső állatorvosi állás ne töltessek be, hanem az annak részére megállapított fizetésből az ő fizetése emeltessek fel, a tanács nem tartja teljesíthetőnek. A *guthi vadász társaság*, mely az őz és fácán tenyésztés meghonosítására nagyobb befektetéseket eszközöl, azért folyamodott a városhoz, hogy a guthi vadászterület öt év múlva lejáró bérszerződése további tíz évvel hosszabbíttassék meg. A tanács pártolólágg terjeszti közgyűlés elé, az indokolt kérelmet. A tiszántuli ev. ref. egyházkerület köszönő levelet küldött a városhoz, a miért felsőbb leányiskolája nyilvánossági jogának kieszközlésénél sikeresen közben járt. Az átiratot közgyűlés elé viszik tudomás vétel végett. A *kádas- és miklós-utcai* háztulajdonosokkal örvendetes hirt közölhetünk. A tanács javasolja, hogy mindkét utcán még az idén *aszfalt gyalog járó* készíttessék s ennek a várost terhelő fele költsége a költségvetésbe három évre beosztva vétessék fel, elfogadattván a kádas-utcai azon ajánlata, hogy a költségeknek őket illető részét mindjárt a kiépítés után egyszerre befizetik. — A miklós-utcai pedig kötelezvényük szerint egy év alatt rójják le a reájuk eső fele költséget. A *versecki magyar-nyelv terjesztő egyesületnek* ötven forint segélyt javasol a tanács. A teljes tanács ülés után rendes ülés következett, amely folyó ügyeket intézett el a polgármester elnökle alatt.

— **Tisztelgés dr. Kola Jánosnál.** A debreczeni állami igazságügyi kezelő tisztviselők küldöttsége *Bródi Henrik* törvényszéki irodaigazgató vezetése alatt tegnap tisztelgett dr. *Kola János* orsz. képviselőknél s átnyujtva a millennáris évnek háromszoros számítását kérő s a képviselőházhoz intézett folyamodásukat, a képviselőt ügyük előmozdítására kérték. Dr. *Kola János* szívesen fogadta a küldöttséget s megígérte, hogy kérelmük teljesítése érdekében mindent el fog követni.

— **Honvéd-tiszti kaszinó.** A város az új Pavillon laktanyánál pompás kaszinó és étkező helyiséget építtetett a 39. gyalogezred tisztikara részére. A 3. gyalogezred tisztikara, a honvédeké, akikre nemzeti büszkeséggel gondol minden magyar ember, közelebb azzal a kérelemmel fordult a város közönségéhez hogy a péterfiai ugynevezett utca-ház telkén, honvéd tiszti étkező épületet állítson elő, amelyért megfelelő évi bért hajlandó fizetni a honvédelmi kormány. — Ez iránt a tanács meg is indította a tárgyalást. Reméljük sikerre is fog vezetni s maga a városi közgyűlés is belemegy az építkezésbe, ha megkapja az építési költség 6 százalékos kamatát és a fenntartására az évi bér 8 százalékat. Ezt nem csupán a méltányosság tanácsolja, hanem az is, hogy az utcaháza helyén elhanyagolt ódon épület helyett, melynek külseje szegényszemre feltűnően ki ri a Péterfia diszes házsorai közül, a város esinos és jövedelmező új épületet nyer.

— **Mennyi vasutat kezel az üzletvezetőség?** A magyar kir. állanvasutak igazgatósága közzétette az üzletvezetőségek és forgalmi főnökségek beosztására vonatkozó kimutatást, mely szerint a debreczeni üzletvezetőség központilag 486 km., a satoralja-ujhelyi forgalmi főnökség utján 365 km. és a szatmári forgalmi főnök-

ség utján 515 km., összesen tehát 1366 kilométer vasutvonalat kezel.

— **Kossuth gyász ünnepély a főiskolában.** A Magyar Irodalmi Önképző Társulat f. hó 21-dikén (vasárnap) Kossuth Lajos halálának évfordulóján ünnepélyt rendez. Kun Béla 1 jh. pályadíjnyertes alkalmi ódáját Bagaméry Károly 3 th. fogja elszavalni; ezenkívül hazafias költeményt szaval Szabó Antal 3 th.; emlékbeszédet Fél Boldizsár 3 jh., a Debreceni Főiskolai Lapok szerkesztője tart; a főiskolai énekkar eddig több énekszámmal fog közreműködni. Különben a társulat rendes meghívókat fog szétküldeni.

— **Kölcsey szobra.** A nagykarolyi Kölcsey-szobor leleplezése április 4-dikén fog végbemenni. A bizottság az ünnepély tervezett programját lényegesen megrövidítette s a végleges programot a következőképp állapította meg. 1. A dalárda éneklie a himnuszt. 2. *Bartha* Miklós beszédet tart, mire a lepel lehull. 3. A vármegye részéről kijelölendő szónok méltatja Kölcseyt. 4. *Gr. Károlyi* István, a szoborbizottság elnöke átadja a szobrot a városnak. 5. A polgármester a város nevében átveszi azt. 6. A dalárda befejező éneke. A meghívandók névjegyzéke már össze van állítva. A *Kölcsey-család* tagjai, kiket külön-külön hívnak meg, következők: *Miskolc* Lajosné sz. *Kölcsey* Klára, (*Kölcsey* Ferenc testvéreinek leánya) legközelebbi rokon, *Debreczenben* ennek fia: *Miskolc* Jenő kat. felügyelő, *Debreczen* és dr. *Miskolc* Imre egészségügyi felügyelő Budapest, *Kölcsey* Antal földbirt., *Mikola*; *Kölcsey* Sándor kir. táblai bíró *Debreczen*, dr. *Kölcsey* Ferenc kórházi főorvos Szatmár, *Kölcsey* Ákos birtokos, *Debreczen*, *Kölcsey* Zoltán birtokos, Tunyog, *Kölcsey* János kir. járásbíró, *Halmi*, *Kölcsey* Miklós és Gábor birtokosok Csekében és *Kölcsey* Zsigmond ev. ref. lelkész Csetfalván. Az ünnepélyre meghívja a bizottság *Kölcsey* életíróit: *Jancsó* Benedeket és *Vajda* Viktort is.

— **A férjes vagy özvegy nő anyakönyvezése.** A belügyminiszter valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjéhez intézett körrendeletében a különböző helyeken uralkodó eltérő gyakorlat megszüntetése céljából megszabja, hogy a férjes vagy özvegy nő az anyakönyvi bejegyzésekben mindenütt úgy férje nevében, mint családi nevében említendő.

— **A tartalékosok fegyvergyakorlatai.** A hadügyminiszter a tartalékosoknak és póttartalékosoknak nagyobb szabású fegyvergyakorlatokra való behívása ügyében úgy intézkedett, hogy a VII-ik hadtest keretébe tartozó ezredek (zászlóalj) szádonként 72 tartalékos és póttartalékosat hívnak be két egymást követő csoportban. Az első csoport fegyvergyakorlatai 13 napig, amelyek a zárógyakorlatok utolsó napján érnek véget, 16 napig tartanak. A póttartalékosok kiképzetése céljából az összes gyalogezredek békelétszámát már tavasztól kezdve 28 napos fegyvergyakorlatra behívott póttartalékosokkal egészítik ki. A lovasezredek április elsejétől az őszi hadgyakorlatok végeig a békelétszámból hiányzó legénysége, ha az a sorhadkötelesekből nem pótolható, 28 napra behívott tartalékosokkal egészítendő ki.

— **A h.-nánási sorozás eredménye.** H.-Nánáson a katonai sorozás folyó hó 15-én a következő, pártját ritkító eredménnyel zárult: Állításköteles volt 370; ebből távolmaradt 28. Az ujonczjutalékra besoroztatott 98, a póttartalékba 6 és 2 egyéves önkéntes. Besoroztatott tehát összesen 33%, a milyen eredményt aligha produkálnak az ország bármely vidékén.

— **A joghallgatók segítő egyesülete,** mint értesülünk, nagy fényvel fogja megünnepelni az egyet 25 éves jubileumát. Megirattja ez alkalomra történetes május 9-én diszüléssel összekötött matiné tart, este pedig majálist rendez. Az előkészületek nagyban folynak.

— **Meghívó.** A debreczeni iparos ifjuság betegsegélyző pénztára 1897. évi márcz. hó 28-án, vasárnap délután 2 órakor saját helyiségében (Hatvan-utca 1576. sz. a., emelet) tartja ötödik rendes közgyűlését, melyre a tagok ez uton is meghívotnak. Tárgyak: 1. Igazgatósági évi jelentés. 2. Felügyelő-bizottság jelentése. 3. Felmentés tárgyában határozat. 4. Felügyelő-bizottság választása.

— **Helyben teljesített végrehajtásért díj nem jár.** A belügyminiszter azt tapasztalván, hogy több község községi bírósága a helyben teljesített végrehajtás után — hivatkozással törvényhatóságilag jóváhagyott szabályrendeletére — eljárási díjat szed, illetőleg más község megkeresésére teljesített végrehajtás esetén a díj megtérítését követeli: rendeletet adott ki ki, melyben a törvényre és rendeletekre való hivatkozással fölhevja a közigazgatási bizottságokat, hogy ilyen illetéktelen díjak szedését tiltsák el, a községi szabályrendelet pedig mely ilyen díjak szedését mondja ki, hatályon kívül helyezendő.

— **Katonák figyelmébe.** Következnek a fegyvergyakorlatok s ezekkel összefüggésbe igen sokaknak kellemetlenségük van a jelentkezési szabályok áthágása miatt, ngyanazért úgy a közeledő gyakorlatokra, mint általában a jelentkezésre tekintettel saját érdekükben a következőkre figyelmeztetjük lapunk katoná olvasóit, u. m. a helybeli katonai ügyosztálynál (Hungária épület II. emelet 16. ajtó) mindenkinek jelentkezni kell, katoná vagy honvéd könyvével a fegyvergyakorlatra bevonulás előtt és annak kitöltése után akár helyben teljesíti a gyakorlatot, akár más városban. Továbbá ugyan ott, mindenki jelentkezni tartozik, ha lakását helyben változtatja vagy városunkból távozik, valamint a sorozásokon bent maradt ujonczok is ajánlati lapjaikkal szintén jelentkezni tartoznak. Ha ezen jelentkezés elmulasztatik, akkor az illető mulasztó vagy pénzbüntetésre vagy fogságra büntetettik s a katonai ügyosztály vezetője el van határozva, hogy a törvény rendelkezéseinek szigorúan érvényt szerezzen.

— **Egy újabb debreczeni kuruzsló.** Még le sem jött a kuriától Tápai Mihály esodadoktor ügyében az ítélet, már a rendőrség egy másik debreczeni kuruzslóra tette a kezét. A napokban ugyanis ösmeretlen helyről feljelentés érkezett a III. kerületi rendőrkapitánysághoz, hogy a Késes-utca 3462. számú házban egy *Ujvári* Istvánné nevű asszony rendszeresen betegeket fogad s gyógyszerrel ellátja őket. A jelentésre maga *Margittay* Sándor rendőrkapitány ment a helyszínére s ott vizsgálatot tartván, meggyőződött a jelentésben foglaltak igaz voltáról. Több üvegben bors, szegfű és a jó ég tudná milyen ágyakon szagos leveket, téglékben, skatulyákban kenőcsöket, üvegekben különféle színű nedveket, csuprokban kelés puhító korpa, tejfel, korpafümag keverékeket stb. talált. A kapitány elkobozta a pancsokat s ma délelőttre hivatalába idézte a kuruzslót.

Ujváriné bevallotta, hogy körülbelül 11 év óta üzi férjével együtt a diploma nélküli gyógyítást s mostanában, mióta a férje beteges, elerőtlenedett, egyedül folytatja a mesterséget. A kuruzsló ügyét áttették a kir. járásbíróhoz.

x **Girardi** József elismert legelső rangú konfektio és divatáru üzlettulajdonos (Budapest, Koronaherczeg utca 1.) értesíti a n. é. hölgyközönséget, hogy már megérkezett Párisból és Londonból a legújabb, legizlesebb lyoni selyem-, angol gyapju-, francia fantasie kelmékkel és a legszebb párisi konfektio- és ruha modellekkel.

Táviratok.

— *A Debreczeni Ellenőr* saját tudósítójától. —

Pichler Győző bukása.

Pichler Győző képviselő ellen a Hazánk mai számában renykivül támadó cikk jelent meg. *Pichler* Kossuth Hirlapjának kiadóhivatali főnöke volt. *Kossuth* Ferencz *Hentaller* Lajossal a kiadóhivatal könyveit átvizsgálták s a pénzkezelésben a legnagyobb rendetlenséget találták.

Kossuth levélben értesítette *Pichlert*, hogy szolgálataira többé nem reflektál; többször csalódott benne, háztartásának fedezésére átadott pénzeket saját céljaira fordította. *Kossuth* levele a politikáról nem tesz említést.

A demokrata körben régebben tárgyalták *Pichler* kizáratási indítványát. Az eset a házban nagy izgalmat okozott. A leleplezés állítólag *Molcsányi* hiveitől ered, a kik napok óta kínálgatják a lapoknak a *Pichlert* megsemmisítő iratokat, míg végre a Hazánk leközölte azokat.

Pichlert általában lehetetlennek tartják.

Háboru előtt.

Budapest, márczius 17. Athénből távirják a szenzációs hírt: **Az athéni helyőrség és az összes tartalékosok utra keltek a határ felé.** Általános a meggyőződés, hogy a háboru elkerülhetetlen. Az elkecseredő Oroszország ellen fordul, mert a hatalmak elhatározását a kényszereszközök alkalmazására Oroszország iniciatívájának tulajdonítják.

Pulszky Károly bünpöre.

Budapest, márczius 17. A vizsgálat daczára a legfőbb orvosi véleménynek *Pulszky* Károly ellen még folyik. A bünpörben a kir. ügyészség már legközelebb a törvényszék elé terjeszti indítványát, de az éppenséggel nem bizonyos, hogy a bíróság *Pulszky* Károlylyal szemben megszünteti a bünvádi feljelentést. A szakértői vélemények ugyanis, különösen oly esetekben, amidőn több áll rendelkezésre s azok még eltérők is, egyáltalán nem kötik a bíróságot s a határozat bármint lehet.

Debreczeni löversenyek.

A debreczeni lovaregylet titkársága ma becsátotta ki az április 24-én szombaton és április 25-én vasárnap tartandó debreczeni löversenyek versenyszabályait, melyek szerint a versenyekre nevezni április 14-én esti 10 óráig lehet *Engesszer* József egyleti titkárnál Debreczenben Szent-Anna-utca 2266. szám alatt.

Első napon a következő versenyek lesznek:

I. **Nyeretlenek eladóversenye** 1000 korona a győztesnek. 200 korona a második lónak. Egyleti díj. Távoltság 1600 méter.

II. **Debreczen szab. kir. város díja.** 100 drb es. és kir. arany, melyből 90

arany a győztesé és 10 arany a második lőé. Ezenkívül 10 korona (egyleti díj) a második lőnak. Távolság 1400 méter.

III. Hortobágyi díj. 1200 korona a győztesnek 200 korona a második lőnak. Államdíj. Távolság 1600 méter.

IV. Bladók gátversége. 1000 korona a győztesnek, 200 korona a második lőnak. Egyleti díj. Távolság 2400 méter.

V. Szent Györgyi akadályverseny. 120 korona a győztesnek, 200 korona a második lőnak. Államdíj. Távolság 4000 méter.

VI. Eladók akadályversenye. 1000 orona a győztesnek, 200 korona a második lőnak. Egyleti díj. Távolság 3200 méter.

Második napon következő versenyek lesznek:

I. Nyeretlenek versenye. 1000 korona a győztesnek, 200 korona a második lőnak. Egyleti díj. Távolság 1200 méter.

II. Totalisateur verseny. 1500 korona a győztesnek, 200 korona a második lőnak. Egyleti díj. Távolság 2400 méter.

III. Eladó verseny. 1000 korona a győztesnek, 200 korona a második lőnak. Egyleti díj. Távolság 1600 méter.

IV. Nyulási gátverseny. 1200 korona a győztesnek, 200 korona a második lőnak. Egyleti díj. Távolság 2400 méter.

V. Nagy akadályverseny. 1500 korona (melyből 1200 korona államdíj és 300 korona egyleti díj) a győztesnek, 200 korona (egyleti díj) a második lőnak. Távolság 4800 méter.

VI. Mezei gazdák (földészek) versenye. 250 korona egyleti díj. Távolság a pályán egyszer körül, nyereg nélkül lovalgalva. Első díj 100 korona, második díj 60 korona, harmadik díj 40 korona, negyedik díj 20 korona.

A részletes feltételeket és az általános szabályokat lapunk holnapi számában közöljük.

S z i n h á z .

* **Náday Debreczenben.** Náday Ferencz a nemzeti színház kiváló művésze két estőn át fog vendégszerepelni színházunkban. A művész pénteken a Három testőrből, szombaton a Nők barátjában lép fel.

* **Műsorváltás.** Páspöky Imre makacs rekedtsége miatt Than Gyula látványosságának mai előadása elmarad. Helyette Tiszturak a zárdában című operette kerül színre.

Műsor.

Csütörtökön: A királyné dragonyósa; operette.

Pénteken: Három testő; vigjáték.

Szombaton: Nők barátja; színmű.

Vasárnap d. u.: Vigéczkok; bohózat.

Vasárnap este: Csikós; népszínmű.

Irodalom Művészet.

* **Csend és Rend legyen!** A kihágási büntető törvénykönyv példákban. Irta: K. Nagy Sándor. (Nagyvárad, kiadja Laszky Ármán, 1897. Ára füzve 80 kr. kötve 1 frt. A „Csend és Rend legyen!” czélja a kihágási büntető törvénykönyv rideg paragrafusait a nép észjárásához és intelligencia fokához mérten példákkal illusztrálni és felfogását kibővíteni. Ezen feladatott K. Nagy Sándor valóban kitűnően oldotta meg. A példák, mely egyenként a törvénykönyv egy paragrafusához vannak szabva, oly világosak, vonzóak s mint olvasmányok oly felvilágosítók, hogy meg vagyunk győződve arról, hogy ezen könyv a kellő elterjedést nyerné, a nép morális álláspontja kimondhatlanul emelkednék

s a kihágások száma mindinkább csökkenne. A szerző és kiadó megtettek mindent, hogy a munka a legszélesebb körökben elterjedhesen, most azon van a sor szent kötelességet teljesíteni, kiknek a nép erkölcsi emelkedése szívükön fekszik vagy a kiknek hivatásuk világosságot terjeszteni és főleg ezeknek szól azon felhívásunk: Fiat lux! K. y.

A krétai háború.

Kréta blokádja ma megkezdődött, a Görögországot csütörtökre várják. Csak éppen a francia kamara szavazatára vártak, hogy hozzáfogjanak a kényszerítő rendszabályokhoz. Nevezetes és emlékezőtetes ülése volt ez a kamarának. Az ellenzék fenyegetőzött és tombolt, a szociálisták a szemére vetették a kormánynak az orosz politikát, Jaurés azt dörögte Hanotauxnak, hogy *rászedik Franciaországot* Muravjev gróf francziabarati érzelmeivel — a nagy többség azonban, hatása alatt azoknak a fölöttébb komoly beszédeknek, a melyekkel a külügyi miniszter és a miniszterelnök bejelentette az okokat, a melyek miatt Franciaország az európai koncerthez hozzácsatlakozott, szavazataival a kormány mellett foglalt állást. Mély hatást tett a külügyminiszternek az a kijelentése, hogy Franciaországnak nem szabad abszéntálnia magát a közös akeziótól, mert a kérdést ez esetben nélküle, de bizonyára ellene is intéznék el. Ugyanaz a politika lett volna ez, a mely 15 évvel ezelőtt Egyiptomnak Anglia által való megszállására vezetett. Hanotaux hangoztatta beszédében azt is, hogy Krétán a szultán szuverenitást fentartják s hogy a hat nagyhatalom mindegyike küld okkupáló hadtestet — 5-600 embert — a sziget okkupálására. S a hogy a kamara ülése véget ért s a kormány a bizalmi szavazatot megkapta, nyomban távirat ment Toulonba, hogy 600 tengerészkatona egy hadihajón indulásra készen álljon. Ez a hadihajó ma el is indult a kaneei öbölbe.

Athénben nagy az izgatottság. Az értesülések a hatalmak elhatározásáról egymást keresztezik és czáfolják. Tanakodnak már rajta, hogy Vasszosz ezredest visszahívják-e háromezer görög katonaságával. Eddig csak annyi látszik valószínűnek, hogy bevárják a blokádöt és csak azután határoznak.

Kréta szigetén anarkia dul. Kiszamosztelli, a Kiszamosz-öböl fő kikötője füstölő rom. A fölkelők felgyújtották és agyonbombázták. Kandiában a török üldözi a keresztényt, Szitiában mintegy ezer törököt felkonoztoltak a fölkelők. Több falu lángban áll, az egész szigeten folyik a harez. S e viharos események közepette megdöbbentő katasztrófa történik egy orosz páncélos hajón. Egy ágyú lövege szétrobban, leszakítja a páncélos torony tetjét, mely lehulltában agyonüt kilenc tisztet, tizenöt matrózt s tizenöt másikat halálra sebesít. Kréta blokádja ily események közt indul meg.

Athénbe érkezett hiteles forrásból származó távirat szerint Kréta nemzetközi okkupációjáról Németország és Ausztria-Magyarország vonakodása miatt lemondtak.

A görög kormány a kamara tegnapi ülésén közölte azt a királyi rendeletet, a mely az általános mozgósítást elrendeli. — A kamara azután vita nélkül elfogadta a görögbarát légiók alakulására vonatkozó törvényjavaslatot. A görög kormánynak a francia kamarába vetett gyöngye reménye szétfoslott s már most csak arra törekszik, hogy mentül több katonát szállítson Thesszaliába. A múlt héjszaka még két ezred indult el Athénből. A legutóbb érkezett hírek szerint Thesszaliából ezernél több fölkelő tört be Macedóniába.

CSARNOK.

Tavaszkisasszony.

— Németből. —

Fordította: Juhász Sándor.

Nem ez volt igaz neve, tulajdonképen Moránd Lüszi-nek hívták. Ifju leányka volt, nem nagy, de igen kedves. Parányi kezei valósággal csuda számba mentek. Fehér volt mindakettő, mint a viasz, finom s gyerekesen apró. — Mikor felkuszott hosszú létrájára — mert festményeket másolt a Luor-féle muzeumban s igen nagy kedvvel dolgozott a nagy képeken — s ha ilyenkor véletlenül meglátta az ember lábait, nevetésre fakadt: olyan aprók voltak.

Mindig fekete ruha volt rajta s nagy angolkalapot hordott, mely kellemes árnyat vetett arcára. Haja szőke volt, kissé vörös árnyalattal; homloka alatt két tüzes szem ragyogott, arczbőre meg olyan vékony volt, hogy alatta az ember szinte látta keringeni a vért. Az ilyen arczzsin megbolondíthat egy festőt, de egy orvos mindenkör fejesóválva szemléli. Vidám, csinos, jókedvű lánya volt. Fiatalsága az ok, hogy ennek a kis lányos, örökké vidor kisasszonynak nem adtak más nevet társai, mint azt, amely fönt olvasható.

Szivesen elregélte történetét, ezt az egyszerű történetet, amelyben különben nem igen váltakoznak a felvonások.

Csak anyai ágon volt angol, atyját a második császárság idejében száműzték s az egykori neves és keménytollu ujságíró Londonban nyelvmester lett, sőt még örült, hogy ilyen keresetforrást is kapott. — Növendékek között voltak valami szir Rósz Péter leányai is, kik közül az egyik beleszeretett a nyelvmesterbe, aki különben vidám, kalandos, bohémgyerek volt. Elszöktette a leányt s azután megesküdött vele, — ugyanakkor Rósz Péter azt a fogadást tette, hogy sohasem becsájt meg leányának s fogadását annyira megtartotta, hogy az ifju pár majdnem — éhen halt meg.

Néhány év után az ifju nő meg is halt csakugyan, bár nem éhség miatt, de mindenesetre a sok nélkülözés következtében. Egy kis leány maradt utánna, a kis Lüszi, az ő képmása miniatürben. Szegény, még alig volt 15 éves s már két közével ke-reste meg mindennapi kenyerét. — Nagy hajlama volt a rajzhoz s igen-igen vágyott arra, hogy — mint ő gyakran mondogatta — nagy festő váljék belőle. Atyja egyik jóbarátja adta meg neki a tanítást, majd későbbben rajzleczkéket szerzett neki tisztességes házaknál.

Csak hogy atyja nemsokára meghalt s ő egyedül maradt. Akkor elhatározta, hogy végrehajtja tervét, amely már régen csalogatta, elhatározta, hogy felkeresi Páriszt s ott megszerzi a végső kiképzést. Ez volt álmainak tárgya, vágyainak netovábbja. Egy évnél tovább dolgozott szorgalmas kitartással, hogy pénzt szerezzen s midőn ez megvolt, ott hagyta a Themzót s nagy bátran megindult atyja volt hazájába.

Egy képkereskedő másolatokat készített vele — igen csekély pénzért s ő mégis boldog volt, mint valami kis királynő. Teljesen egyedül állt a világon, nem volt seukije, atyjának talán lehettek rokonai Franciaország déli részén, de ő nem nagyon tudta merre; anyai rokonaira pedig, kik mind igen gazdag s czimes, rangos egyének voltak, — még csak gondolni se mert.

Azt hitte, hogy Párisban saját keze munkájával becsületesen megkeresett kenye-

rén kívül egyebet is talál: egészséget. Azzal a reménnyel kecsegtették, hogyha ott hagyatja London gyári kéményeitől füstös ködöt, a torkát sem fogja bántani az a köhögés, amely az utóbbi időben nagyon elővette. — Beteg, igazán sohasem volt, de melle, mint az anyjáié, sohasem tartozott az erősebb szervezetűek közé.

Különös s a sorsnak egyik csalóka játéka volt bizonyára, hogy bár teljesen egyedül volt s mindenkitől magára hagyatva állott a világon, még sem érzett szívében soha bánatot, sohasem ült ború jókedvére. Boldog volt. Elég volt látni azt az életet, friss lüktetést, midőn déli harangszókor hatalmas étvágygyal nyeldeste négy krajezár áru kenyérét, hogy az ember megmosolyogja, mint ahogy megmosolyogjuk a napsugárt, mert keresztültörte magát a felhőrejtokon, vagy mint a pillangót, mely szinte erőszakkal tör fel a virágok titkos szirmait s lopja ki onnan a mézet.

(Folyt. köv.)

Közgazdaság.

Az agrár-szocializmus.

Irtá: Dr. Takácsy Sándor.

(Folytatás)

A téli ipari foglalkozás által nemcsak keresetet nyújtunk a népnek, de megszabadítjuk őt azon veszedelemtől, hogy féltévi telenségét hasztalan eszmék feletti meddő töprengésre fordítsa. Hiszen a téli munka-szünet legalkalmasabb idő minden szocialista s ehez hasonló eszme terjedésére.

A munkahiányról lévén szó, itt van helye megemlékezni némely felvetett eszméről, mely ez irányban nem általánoságban, de vidékenként a helyzet javításához hozzájárulna. Ilyen némely vidéken s a hol az lehető, az öntöző eszernyők létesítésének előmozdítása, melyek a mellett, hogy a mezőgazdaság jövedelmezőségét általánosságban óriásilag növelnék, létesítésük és fenntartásukkal kapcsolatos földmunkákban a népnek nagy keresetet nyújtanának, a termelést intenzívebbé s ennek folytán több munkát igénylővé, több és magasabb munkabért elbíróvá tennék. Cél szerű volna, ha ipartelepek létesítésénél azon, a vidék nagy kárára lábra kapott szokástól, hogy az ipartelepek lehetőleg a centrumokban s ezek között kiválólólag a fővárosban részesülnének kedvezményben, — eltérnek, és kedvezményeket létesítendő ipartelepek részére különösen azon vidéken adnánk, hol a nép a téli munka hiányát valóban érzi. Egyáltalán az iparnak a főváros felé való centralizációja, a vidék érdekeinek a főváros érdekeivel szemben való háttérbe szorítása részben káros eredményeket is szült s itt a jövőben óvatosabb eljárás lesz szükséges. Hogy ez irányban ne idézzek egyebet — hiszen ilyen szűk keretben mindenre kiterjeszkedni nem lehet, — itt van például a vasuti zóna személyszállítási díj szabás, mely a vidéki városok iparának s ezzel közvetve az ottani munkásoknak és a főváros javára, nagy kárt okozott.

Segítené a téli munka hiányon, ha a nép — az ismétlő iskolákban legalább a kezdetlegesebb házi iparágak elemeit megösmerné s ez uton azzal megbarátkoznák a munkásnép. Ismét csak egy példát hozok fel, abból másra is lehet következtetni. — Magyarországon például mindenütt van elég fűzfá vasszó s ha értékesíthető volna, jobb fajtájú termeltetnék, de nem értékesíthető, mert vannak egész községek, hol azok felhasználásához, a kosárfonáshoz alig egy-két ember ért; az is ott tanulta meg, a hova nem kívánatos, hogy iskolába járjon a nép — a fogházban.

Pedig Magyarország kosár és fonadék árut sokat hoz be s ha már egyéb kereset nincsen, a kosárfonás nem megvetendő téli keresetet nyújthatna.

A magyar paraszt szereti a földet, minden vágya, hogy a Haza egy darabkája az övé legyen. De ez a vágy, ez a földéhség nem tartozik az agrár-szocializmus szülő okai közé, s ha egyeseiket ez kergetett is a szocialisták karjaiba, ez a kivételes eset, mert a magyar paraszt sokkal konzervatívabb, sokkal inkább vele született a tulajdonnak, hogy úgy mondjam az aranyföldnek tisztelete, semmint, hogy agyában egy könnyen megfogamzzék az a gondolat, hogy ő a földhöz ingyen, vagy éppen más szerzett jogainak háttérbe tolásával jusson.

De a munkásnak ezt a vágyát, — s ezzel legyünk előre is tisztában — ezt nem tudjuk neki megadni, erre semmiféle eszközünk nincsen. Mert az alföldi paraszt nemcsak földre vágyik, de ott vágyik földre szülő községe határában, s ha elmegy is onnan, ha más helyen szerez is birtokot, az elégedetlenség esiráját viszi magával lelkében. Ez a lélektani ok volt szülője nagyon sok telepítés balsikerének.

Azzal az állítással se tévednék — úgy vélem — nagyot, hogy ezen lélekmomentum az oka annak is, hogy telepítéseink a magyar nemzeti politika szempontjából sem vezettek azon eredményre, melyet attól vártunk. Telepítési politikánk eddig akkép alakult, hogy nemzetiségi vidékeken messziről hozott magyarsággal szigeteket alakítottunk. A települő úgy sem a java a népnek, most már új telepén, idegen viszonyok, idegen nemzetiség között nem találta fel magát és az eddigi tapasztalatok szerint ő sajátította el a környező nemzetiség nyelvét s éppenséggel nem terjesztette a magáét. Idők multával, ha nem figyelünk, az is megtörténik, hogy telepeink elvesztik magyar nemzetiségüket, mint a hogy elvesztette például Erdélyben és a határos megyékben nagyon sok, hajdan tiszta magyar, de a többi magyarságtól elszigetelt község a nemzetiségét.

A hol a telepítésnél a nemzetiségi politikát is tekintetbe vesszük, ott nézetem szerint, nem szigeteket kell alkotni, hanem a nemzetiségi határokat kitolni. Így elérjük azt is, hogy a telepes megszokott vidéke közelében és saját nemzetiségével kapcsolatban marad.

(Folyt. köv.)

Érték-tőzsde.

A debreczeni „közgazdasági bank részv. társaság” közlése. 1897. márcz. hó 17-én.

Allamadósság:

Magyar aranyjáradék 4%.	—	122.15	122.65
„ vasuti beruházási köt. 4%.	—	122.25	123.25
„ koronajáradék 4%.	—	99.25	99.75
„ regále vált. köt. 4%.	—	100.25	101.25
Osztrák aranyjáradék 4%.	—	122.50	123.—
Egységes államkötvény 4%.	—	101.—	101.50
Tisza-szegedi 4%.-os nyer.-sorsj.	—	141.—	142.—

Részvények:

Magyar hitelbank részvény	—	397.50	398.—
Osztrák hitelbank részvény	—	360.60	360.80
Magyaripar-és keresk. bank. r.	—	101.25	101.75

Sorsjegyek:

Magyarjelzálogbank 4%.-os sorsj.	122.—	123.—
„ 3-os	103.—	104.—
Osztrák földhitel sorsjegye 3%.-os	116.50	117.50
Magyar vöröskereszt sorsjegye	10.60	11.10
Osztrák	—	20.—
Olasz	—	12.—
Bazilika sorsjegye	—	7.—
Jó-sziv	—	4.—

Pénznek:

Cs. és kir. arany	—	—	5.65	5.72
20 markás arany	—	—	11.74	11.78
20 frankos arany	—	—	9.51	9.55
1 Sovereigns	—	—	11.98	12.02
Debr. I-só tkptr. 4%.-os zl.	—	—	99.—	99.50

Kiadó és laptulajdonos:

„Csokonai” nyomda és kiadó részvénytársaság.

Felelős szerkesztő: Hj. Gily Ede.

Nyilttér.

Foulárd-selyemet 60 krtól

3 frt 35 krig méterenként — japáni, chinai, s. a. t. a legújabb mintázzal és színekben, u. m. fekete, fehér és színes Henneberg selyemet 35 krtól 14 frt 65 kr méterenként sima, csikos, kockázott, mintázott damasztot s. a. t. (mint egy 240 különböző minőségben, 2000 szín és mintázzal s. a. t. a megrendelt áru postabér és vámmentesen a házhoz szállítva, mintákat postafordultával küld Henneberg G. (cs. és k. udvari szállító) selyemgyára Zürichben. Svájcba címzett levelekre 10 kros, és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek. 2

199-51-11

Meghívás

az „István” gőzmalom társulatnak

1897. márczius hó 21-én délelőtt 10 órakor

Debreczenben, a városháza nagy tanácstermében

tartandó

évi rendes közgyűlésére

Tárgysorozat:

201-2-2

1. Az igazgatóság által előterjesztett mérleg az 1896. évről az arra vonatkozó igazgatósági jelentéssel.
2. A felügyelő-bizottság jelentése a mérleg megvizsgálásáról.
3. A mérleg helybenhagyása, a felmentvény megadása és az 1896. évi tiszta nyereség feletti intézkedés.
4. Igazgatósági indítvány előterjesztése és tárgyalása.
5. A sorrend szerint kilépőkét igazgatósági tag helyének választás utjánai betöltése. Debreczen, 1897. február hó 19-én

Felhívtnak azon t. részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni és szavazati jogukat gyakorolni kívánják, hogy igazoló jegyeiket az alapszabály 27. cikké értelmében, folyó hó márczius 19-én és 20-án délelőtt 10-12 óráig, délután 2-4 óráig a társulat Kossuth-utcai irodájában átvenni szíveskedjenek. A mérleg és nyereség-vesztesség rovás márczius 13-tól kezdve a társulat irodájában megtekinthető.

Az igazgatóság.

Fővárosi

könyvkereskedés és antiquarium

forgalmas helyen,

kitűnő **iskolakönyv-saisonnal**

elutazás miatt azonnal **olcsón és jutányos feltételek mellett eladó.**

Szives megkeresések „**1500 Biztos**” alatt kéretnek e lap kiadóhivatalába.

251 3-2

Prince of Wales

Extra-Sec

a legnagyobb kitüntetésekben részesített **kiváló magyar**

PEZSGŐ.

Főraktár:

Várray József

csemege- és fűszerüzletében

Debreczen, a színházzal szemben.

248-3-3

Tavaszi ruhakelmék

dus választékban raktárra érkeztek

Kunz József és Társa

cégnél

Debreczen, Kistemplom-bazár.

Visszamaradt szövetek

tetemesen leszállított áron

197-100-22 adatnak el.

Női ruhák

a legizlésteljesebb kiállításban jutányosan s pontosan állítatnak elő.

Mintákkal készséggel szolgálunk.

Házvezetőnő.

Jó házból való, alföldi születésű, intelligens nő, hivatalnok özvegye, (keresztény), ki a háztartás minden ágában, valamint a külső gazdaság vezetésében is jártas, óhajti a háznál, mint házvezetőnő alkalmazást. Ily minőségben már huzamosabb ideig volt biharmegyei tekintélyes ur háznál, miről a

legjobb bizonyítvánnyal

rendelkezik. Czime a kiadóhivatalban megtehető.

250-2-2

SZÉP!

Akar-e szép lenni ?

Mosdjon

Doering-szappannal

a bagolylyal.

Ez a világ legjobb szappana.

Akar-e szép maradni ?

Használjon a piperéhez kizárólag

Doering-szappant

a bagolylyal.

Jobbat nem talál sehol.

Kapható 30 krért mindenütt.

PACZELT JÁNOS

mag- és virágcsarnokában

mindennap **friss melegágyi saláta**

és **hónapos retek** olcsón kapható,

továbbá

legjobb vetemény- és virágmagvak

és **legszebb nyitó virágok,**

csokrok és koszorúk

mind saját terméseim, legjutányosabb árban.

Kiváló tisztelettel

Paczelt János.

236-5-4

Keil-lakk

(Glasur)

legkitűnőbb mázólszer puha padló számára.

1 nagy palack ára frt 1.35 kr. — 1 kis palack ára 68 kr.

Viasz-kenőcs

legjobb és legegyszerűbb beeresztő szer kemény padló számára. 1 köcsög ára 60 kr.

Arany-fénymáz

képkeretek stb. bearanyozására. 1 kis palack ára 20 kr.

Fehér „Glasur“-fénymáz

Legjobb szer mosdó-asztalok, ajtók, ablakdeszkák stb. ujjonni befestésére.

1 kis doboz ára 45 kr. — 1 nagy doboz ára 75 kr.

Mindenkor kaphatók:

232-12-1

Szent-Királyi Tivadar cégnél Debreczenben.

Biedermann-palota főpiacz 2138. sz.

Alapított a helybeli piacon 1886-ban.

Steiner József

férfi- és gyermekruhák versenycsarnoka.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy 11 év óta fennálló bizományi raktárt visszaadtam és az üzletet saját számlámra tovább vezetem, 14 napig időztem Budapesten, Bécsben és Presnitzban, a hol a legelső özégekkel léptem összeköttetésbe.

18 láda a legszebb áruból már meg is érkezett és abban a kellemes helyzetben vagyok, miszerint

férfi- és gyermekruhákat oly olcsón adhatok,

hogy szinte bámulatos és a mellett nagyon finom kiállításban, jó brünni szöveggel szolgálhatok.

Tessék róla meggyőződni!

Tisztelettel

Steiner József.

257-5-1

Férfi öltöny gyapjuszövetből
6 frttól egészen 30 frtig.

Gyermeköltöny jó szövetből
2 frt 25 krtól 15 frtig.

Versenyszövet férfi nadrág frt 1.75-től 9 frtig.

Adria fekete camgarn öltöny 10 frttól 35 frtig.